

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра перекладу

**ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНИХ МОВ
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
студентів спеціальності 035 Філологія**

Дніпро

2021

*За поданням методичної комісії спеціальності
035 Філологія (протокол № 1 від 31.08.2021р).*

Педагогічна майстерність викладача іноземних мов. Методичні рекомендації до самостійної роботи для студентів спеціальності 035 Філологія / О.Ю. Нестерова, А.А. Шевцова. – Дніпро, 2021. – 16 с. – Режим доступу: https://pereklad.nmu.org.ua/ua/pedahohichna_majsternist.pdf

Автори:

Нестерова О.Ю. - канд. пед. наук, доц.,

Шевцова А.А. - магістр філології.

Методичні матеріали призначено для самостійної роботи здобувачів освіти спеціальності 035 Філологія, які здобувають кваліфікаційний рівень бакалавра.

Матеріали стануть у нагоді для самостійної роботи студентів під час підготовки до контрольних заходів з дисципліни «Педагогічна майстерність викладача іноземних мов».

У рекомендаціях запропоновано завдання для самостійної роботи здобувачів освіти, що спрямовані на розвиток компетенцій студентів у сфері навчання фонетики; навчання граматики; навчання аудіювання; навчання читання; навчання говоріння; навчання письма.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Тема 1. Мова як інструмент і мета навчання іноземної мови.....	6
Тема 2. Мотивація здобувачів освіти до вивчення мовного матеріалу	6
Тема 3. Специфіка процесів навчання іноземної мови	8
Тема 4. Планування уроків іноземної мови	9
Тема 5. Особливості вибору матеріалів для навчання іноземної мови.	10
Тема 6. Мовлення викладача і учнів на уроці.....	11
Тема 7. Управління діяльністю учнів.....	12
Тема 8. Проектування діяльності учнів.....	15
Список рекомендованих джерел.....	16

ПЕРЕДМОВА

Мета дисципліни «Педагогічна майстерність викладача іноземних мов» – надання умінь і знань, необхідних для опанування професійних завдань (компетенцій) бакалавра, пов'язаних зі специфікою викладання іноземних мов.

Відповідно до результатів навчання належать такі:

1. Вільно оперувати методичною термінологією у процесі розв'язання професійних завдань з викладання іноземних мов.
2. Володіти термінологічними, лексичними, синтаксичними та морфологічними нормами іноземних мов, що вивчаються, та уміти їх застосовувати у процесі різних видів перекладу та викладання іноземних мов.
3. Керувати процесом навчання іноземної мови здобувачів освіти різних рівнів підготовки.

Самостійна робота здобувачів освіти з дисципліни «Педагогічна майстерність викладача іноземних мов» спрямована на поглиблене засвоєння знань здобувачів освіти із таких тем:

1. Мова як інструмент і мета навчання іноземної мови.
2. Мотивація здобувачів освіти до вивчення мовного матеріалу
3. Специфіка процесів навчання іноземної мови
4. Планування уроків ІМ
5. Особливості вибору матеріалів до навчання іноземної мови
6. Мовлення викладача і учнів на уроці
7. Управління діяльністю учнів
8. Проектування діяльності учнів.

Виконані завдання доцільно включати у портфоліо, яке здобувачі освіти готують у процесі вивчення дисципліни на лекційних та практичних

заняттях, з метою аналізу власних досягнень та вироблення стратегій саморозвитку здобувачів освіти.

Тема 1. Мова як інструмент і мета навчання іноземної мови

Заняття присвячене основам викладання іноземних мов і передбачає опанування таких елементів:

- головна мета вивчення іноземних мов;
- структури мети та завдань;
- методи викладання, які можуть перетворити саму мову на інструмент навчання.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1.

Прочитати статтю Озерний Д., Серостанова О. Визначення мети як елемент вивчення іноземної мови. *Нова Українська школа* : веб-сайт. URL: <https://nus.org.ua/view/vyznachennya-mety-yak-element-vyvchennya-inozemnoyi-movy/>

1. Дати визначення поняттям «мета» та «завдання»
2. Скласти схеми структури мети та завдань для наочної демонстрації їх різниці та спільних моментів.
3. Поясніть взаємозв'язок цілей та завдань навчання іноземним мовам.

Тема 2. Мотивація здобувачів освіти до вивчення мовного матеріалу

Заняття присвячене значенню мотивації для вивчення іноземних мов і передбачає опанування таких елементів:

- чинники, які впливають на мотивацію;

- залежність чинників, які впливають на мотивацію, від рівня студентів, віку, професії, спеціалізації, попереднього досвіду вивчення іноземних мов;
- структура мотивації, та чинники її формування;
- інструменти, які використовує викладач для формування та підтримки мотивації до вивчення іноземних мов у студентів.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1.

Прочитати статтю Devlin K. Most European students are learning a foreign language in school while Americans lag. *Pew Research Center*: веб-сайт. URL: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2018/08/06/most-european-students-are-learning-a-foreign-language-in-school-while-americans-lag/>

1. Визначити причини високого рівня вивчення іноземних мов в Європі, та низького рівні вивчення іноземних мов в Америці.
2. Поділити причини на ті, що належать до зовнішньої мотивації та внутрішньої мотивації.
3. Які, на Вашу думку, чинники зовнішньої та внутрішньої мотивації впливають на низький рівень знання іноземних мов українських школярів та студентів?

Завдання 2.

Ознайомитися з документом Language Policy of the European Schools. URL: <https://www.eursec.eu/BasicTexts/2019-01-D-35-en-2.pdf>

1. Визначити види мотивації, які сприяють введенню вивчення багатьох іноземних мов в школах Європи.
2. Ознайомитись з основними поняттями та принципами організації системи навчання іноземним мовам на різних рівнях навчання.

3. Підготовувати презентацію на тему «Реалізація мовної політики європейських шкіл в/на Мальті/Фінляндії/Нідерландах/Греції/Норвегії». Взяти одну країну на вибір.

Кожна презентація має демонструвати, як в країні регулюється політика відносно dominant language, host country language, home country language(s), national language, language section та SWALS - Students Without a Language Section, якщо такі категорії є в країні. Скани презентації та текст також вкладаються до портфолію студента.

Тема 3. Специфіка процесів навчання іноземної мови

Заняття присвячене особливостям процесів навчання іноземної мови і передбачає опанування таких елементів:

- відмінності процесу навчання іноземних мов на різних рівнях;
- Залежності відмінностей процесу навчання іноземних мов від віку студентів, рівня володіння іноземною мовою, підходу до організації процесу навчання іноземним мовам (методи навчання).

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1.

1. Підготувати презентацію про один з методів навчання іноземним мовам (граматико-перекладний, прямий метод, аудіо-лінгвальний, аудіо-візуальний, комунікативний підхід, метод повної фізичної реакції, природний підхід, метод формування комунікативної компетенції, мовчазний метод, груповий метод, сугестивний метод, драматико-педагогічний метод, граматико-перекладний метод та лексико-перекладний)

2. Підготувати презентацію на тему особливостей організації процесів навчання іноземної мови в залежності від ступеня навчання учнів

(початкова школа, середня школа, старша школа, студенти мовних спеціальностей, студенти немовних спеціальностей).

Презентації мають охоплювати такі питання

- історія розвитку методу;
- основні положення методу;
- обґрунтування ефективності методу;
- розгляд основних переваг та недоліків методу Ж
- рекомендації щодо застосування методу (якому рівню студентів та для яких цілей цей метод підходить).

Тема 4. Планування уроків іноземної мови

Заняття присвячене вивченню основ планування уроків іноземної мови і передбачає опанування таких елементів:

- принципи й основи планування уроків іноземної мови;
- етапи планування уроків іноземної мови;
- визначенню основних чинників, які впливають на процес планування уроків іноземної мови.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1.

Дайте відповіді на питання

1. Яка роль кожного з етапів уроку іноземної мови. Чи можливе опущення будь якого з етапів?

2. Що впливає на формулювання практичної, виховної, освітньої та розвиваючої мети уроку?

3. Які відмінності плану-конспекту уроку іноземної мови та інших навчальних дисциплін.

4. Які є критерії аналізу уроку.

Завдання 2.

Складіть схему системи планування навчального процесу.

Завдання 3.

Складіть плани-конспекти трьох занять з англійської мови за підручником *Англійська мова для 11 класів*, автор О.Д. Карпюк, 2019 року видання.

Тема 5. Особливості вибору матеріалів для навчання іноземної мови

Заняття присвячене розгляду видів навчальних матеріалів і передбачає опанування таких елементів:

- види навчальних матеріалів, їх класифікацій (наприклад, за віковою категорією учнів, рівнем знань, метою навчання, видом навчального закладу, спрямованості навчання та ін.);
- принципи відбору навчальних матеріалів для навчання іноземної мови в залежності від конкретних умов.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1.

Перегляньте запис вебінару «Best practices in selecting and adapting materials for online language learning and teaching» від National Foreign Language Resource Center. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=vGbAzb3Gdas>

1. Зверніть увагу на особливості відбору навчальних матеріалів за умови викладання он-лайн, та ознайомтесь із новими критеріями відбору, які набувають важливості лише під час відбору матеріалів для викладання іноземних мов он-лайн.

2. Складіть список критеріїв відбору матеріалів, актуальних лише для викладання іноземних мов он-лайн.

3. Складіть список критеріїв, які можуть використовуватися як для відбору матеріалів для викладання он-лайн, так і для викладання офлайн.

Завдання 2.

Оберіть будь-який підручник з іноземної мови (наприклад, затверджений МОН України для шкіл або з підручників іноземних видавництв, рекомендованих для вивчення іноземних мов: Pearson, Cambridge University, Macmillan, Collins ELT (підручники для вивчення англійської мови), CLE International, Didier (підручники для вивчення французької мови), Cornelsen (підручники для вивчення німецької мови), Edelsa (підручники для вивчення іспанської мови) та ін.) та здійсніть класифікацію обраного підручника за дидактичними та методичними критеріями відбору навчальних матеріалів.

Тема 6. Мовлення викладача і учнів на уроці

Заняття присвячене ролі мовлення викладача у навчанні учнів і передбачає опанування таких елементів:

- роль мовлення викладача у навчанні учнів на різних етапах вивчення іноземної мови;
- функції мовлення викладача в освоєнні учнями навичок іноземного спілкування;
- частка та місце мовлення викладача на уроці та вплив на формування навичок говоріння учнів;
- поняттями Teacher Talking Time (ТТТ) та Student Talking Time (СТТ), їх роль в прогресі навчання учнів та ефективності реалізації обраного методу навчання;

- зміни частки Teacher Talking Time (TTT) та Student Talking Time (STT) у процесі уроку в залежності від рівня студентів, ступеня навчання, мети вивчення іноземної мови та інших чинників.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1.

Прочитайте частину роботи Felipe Leal Cárdenas Teacher Talking Time vs. Student Talking Time: Fostering Speaking in the EFL Classroom. URL : <http://cybertesis.uach.cl/tesis/uach/2013/ffl435t/doc/ffl435t.pdf>

Зверніть особливу увагу на такі пункти:

- 1.5 Teacher Talking Time (TTT) (сторінки 18-20), присвячений різним дослідженням та точкам зору на розподіл часу говоріння викладача та учнів, та ролі мовлення викладача у навчанні учнів;
- 1.7 Ideas and Theories Juxtaposing TTT and STT; 1.8 Reducing TTT; Increasing STT; (сторінки 24-32), в яких розглядаються практичні підходи до розподілу часу мовлення викладача та учнів, розглядаються типові помилки, яких припускаються викладачі, які знижують активність та частку мовлення учнів, а також пропонуються шляхи подолання цих помилок та збільшення частки мовлення учнів на уроці.

Які є типові помилки викладача, що знижують частку мовлення учнів на уроці?

Які її особливості та наслідки?

Які є способи виправлення цієї помилки?

Тема 7. Управління діяльністю учнів

Заняття присвячене моделям управління навчальною діяльністю учнів і передбачає опанування таких елементів:

- різниця між методом навчання та моделями управління навчальною діяльністю учнів;

- види моделей управління навчальною діяльністю, їх відмінності та спільні риси;
- обґрунтування доцільності певних моделей;
- критерії вибору моделі управління в певній ситуації.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1.

Ознайомитися з статтею В. Базелюка «Особливості управління навчальною діяльністю ЗНЗ у сучасних умовах» (Базелюк В. Особливості управління навчальною діяльністю ЗНЗ у сучасних. *Теорія та методика управління освітою*, 2012. № 9. С. 1-13. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v_9/4.pdf (дата звернення 12.11.2020).

1. Скласти порівняльну таблицю гуманістичної, демократичної та біхевіористської моделей управління навчальною діяльністю учнів.
2. Порівняти моделі управління діяльністю учнів.

Завдання 2.

Ознайомитися зі статтею М.В. Postholm “Classroom Management: what does research tell us?” (Postholm M.V. Classroom Management: what does research tell us? *European Educational Research Journal*. 2013. Volume 12. № 3. P. 389-402. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.2304/eej.2013.12.3.389>)

1. Скласти глосарій англійських термінів з методики викладання, використаних у статті. Глосарій має складатися з терміна, визначення, та українського перекладу або еквівалента даного терміна. Глосарій оформлюється в алфавітному порядку.
2. Дайте відповідь на тестові завдання:

1. Students learn English by translating to and from their native language. They memorize irregular verb forms by writing them down over and over. Speaking skills are not a main focus:

- a. the communicative approach;
- b. the audiolingual method;
- c. the grammar-translation method.

2. Students listen to a dialogue between a taxi driver and passenger. They fill in gaps and then practise a dialogue with a partner. Tomorrow they will go outside and practise asking for directions:

- a. the Silent Way;
- b. the communicative approach;
- c. immersion.

3. The teacher only uses English, but the students can use English or their first language. The teacher does not correct mistakes when his students speak English. Students can start speaking English when they are ready:

- a. the natural approach;
- b. task-based learning;
- c. the lexical syllabus.

5. The students learn patterns of language by repeating model sentences that the teacher provides. They memorize set phrases and receive positive reinforcement from their teacher when they perform drills correctly:

- a. the communicative approach;
- b. the audiolingual method;
- c. total physical response.

6. First, students learn how to say words properly. Next, they learn to read and write. They use colour charts and rods to help with the pronunciation of sounds. Teacher talking time is minimal:

- a. community language learning;
- b. the Silent Way;
- c. the colour method.

Тема 8. Проектування діяльності учнів

Заняття присвячене основам використання проектної діяльності в навчальному процесі і передбачає опанування таких елементів:

- основи та принципами використання проектної діяльності в навчальному процесі;
- використання проектної діяльності з метою розвитку різноманітних навичок учнів, таких як збір, аналіз та обробка даних, та оформлення отриманих результатів дослідження в певний проект;
- принципи організації проектної діяльності, характерні ознаки та функції проектної діяльності.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1.

Переглянути запис вебінару Project-Based Learning During Remote Instruction (<https://www.youtube.com/watch?v=XJIZ3t6R2fo>), в якому Кайл Вагнер, викладач з Гонконгу, разом з колегами-викладачами обговорює складнощі, з якими стикаються викладачі та учні під час дистанційного навчання, та способи їх подолання, фокусуючись на проектній діяльності в умовах дистанційного навчання та комунікації між учнями та з викладачем виключно через мережу Інтернет.

1. Скласти конспект вебінару, приділяючи особливу увагу встановленню різниці між змішаним навчанням та проектом.
2. Скласти схему організації проектної діяльності он-лайн, та виділити основні проблеми організації проектної діяльності он-лайн та запропоновані способи вирішення цих проблем.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базелюк В. Особливості управління навчальною діяльністю ЗНЗ у сучасних. Теорія та методика управління освітою, 2012. № 9. С. 1-13. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v_9/4.pdf
(дата звернення 12.11.2020)

2. Озерний Д., Серостанова О. Визначення мети як елемент вивчення іноземної мови. *Нова Українська школа* : веб-сайт. URL: <https://nus.org.ua/view/vyznachennya-mety-yak-element-vyvchennya-inozemnoyi-movy/>

3. Devlin K. Most European students are learning a foreign language in school while Americans lag. Pew Research Center: веб-сайт. URL: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2018/08/06/most-european-students-are-learning-a-foreign-language-in-school-while-americans-lag/>

4. Felipe Leal Cárdenas Teacher Talking Time vs. Student Talking Time: Fostering Speaking in the EFL Classroom. URL : <http://cybertesis.uach.cl/tesis/uach/2013/ff1435t/doc/ff1435t.pdf>

5. Language Policy of the European Schools. URL: <https://www.eursec.eu/BasicTexts/2019-01-D-35-en-2.pdf>

6. Postholm M.B. Classroom Management: what does research tell us? European Educational Research Journal. 2013. Volume 12. № 3. P. 389-402. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.2304/eej.2013.12.3.389>

Відео ресурси

1. Best practices in selecting and adapting materials for online language learning and teaching» від National Foreign Language Resource Center. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=vGbAzb3Gdas>

2. Project-Based Learning During Remote Instruction
(<https://www.youtube.com/watch?v=XJIZ3t6R2fo>)

Методичне забезпечення

Нестерова Ольга Юрївна

Шевцова Анастасія Андріївна

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНИХ МОВ.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
для студентів спеціальності 035 Філологія

Електронний ресурс

За редакцією укладачів